Pomysłowe algorytmy tekstowe

drinż. Marcin Ciura mgc@agh.edu.pl

Wydział Informatyki, Akademia Górniczo-Hutnicza

Plan wykładu

- Obliczanie odległości edycyjnej
 - Algorytm naiwny
 - · Algorytm Wagnera-Fischera
 - · Algorytm Allisona
- Wyznaczanie najdłuższego wspólnego podciągu
 - · Algorytm Needlemana-Wunscha
- Wykrywanie podobnych tekstów
 - Nilsimsa

Obliczanie odległości edycyjnej

Władimir Lewensztejn (20.05.1935–6.09.2017), Vladimir Levenshtein

Radziecki i rosyjski matematyk. Jego nazwiskiem nazwano odległość Levenshteina, automat Levenshteina i kodowanie Levenshteina. W 2006 roku otrzymał medal imienia Richarda Hamminga za wkład w teorię kodów korekcyjnych i teorię informacji, w tym za wprowadzenie pojęcia odległości Levenshteina.

Odległość Levenshteina

Definicja: Działanie proste na łańcuchu to jedno z trzech działań:

- wstawienie znaku do łańcucha
- usunięcie znaku z łańcucha
- zamiana znaku w łańcuchu na inny znak

Definicja: Odległość Levenshteina między dwoma łańcuchami to najmniejsza liczba takich działań prostych, które zmieniają jeden łańcuch na drugi łańcuch

Odległość Levenshteina

Przykłady:

Odległość Levenshteina łańcuchów dzwiedz i dzwiedz wynosi 0 Odległość Levenshteina łańcuchów szala i szabla wynosi 1 Odległość Levenshteina łańcuchów szala i sala wynosi 1 Odległość Levenshteina łańcuchów szala i szata wynosi 1 Odległość Levenshteina łańcuchów szala i uszata wynosi 2

Odległość edycyjna

Od teraz nazywam odległość Levenshteina odległością edycyjną

Tę część wykładu opracowałem na podstawie artykułu Lloyda Allisona Lazy Dynamic-Programming can be Eager

https://users.monash.edu/~lloyd/tildeStrings/Alignment/92.IPL.html

Po co nam obliczanie odległości edycyjnej?

- Żeby porównywać łańcuchy DNA i RNA
- Żeby poprawiać pisownię
- Żeby porównywać pliki

Odległość edycyjna – przykład

Insert

Substitute

Delete

ananas		ananas		ananas	
$\Pi\Pi$		Ш		111	
banan		b anan		banan	
^	^^	^^	^	^^	^
Ι	DD	SD	D	DS	S
	3		3		3

Odległość edycyjna – algorytm naiwny

```
// Naive zwraca odległość edycyjną wycinków `s` i `t`
func Naive(s, t []rune) int {
   if len(s) == 0 {
      return len(t)
   if len(t) == 0 {
      return len(s)
   if s[0] == t[0] {
      return Naive(s[1:], t[1:])
   return 1 + min(
      Naive(s, t[1:]), // Insert
      Naive(s[1:], t[1:]), // Substitute
      Naive(s[1:], t)) // Delete
```

Odległość edycyjna – algorytm naiwny

Jeśli S=T, to algorytm naiwny oblicza odległość edycyjną łańcuchów S i T w czasie O(|S|)

Jeśli S = AAA... i T = BBB..., to algorytm naiwny oblicza odległość edycyjną łańcuchów S i T w czasie wykładniczym

Programowanie dynamiczne

- Warto zastąpić rekurencję przez programowanie dynamiczne, jeśli funkcja wywoływana rekurencyjnie jest wiele razy wywoływana z takimi samymi argumentami
- Aby zastosować programowanie dynamiczne:
 - dzielę problem na mniejsze podproblemy
 - najpierw rozwiązuję mniejsze podproblemy i zapamiętuję ich rozwiązania
 - potem rozwiązuję większe problemy na podstawie rozwiązań mniejszych podproblemów

Gonzalo Navarro podał, że algorytm Wagnera-Fischera odkryto co najmniej 6 razy. Oto odkrywcy tego algorytmu:

- Taras Wincjuk (Vintsyuk), 1968
- Saul B. Needleman i Christian D. Wunsch, 1970
- David Sankoff, 1972
- Peter H. Sellers, 1974
- Robert A. Wagner i Michael J. Fischer, 1974
- Roy Lowrance i Robert A. Wagner, 1975

Źródło:

https://en.wikipedia.org/wiki/Wagner%E2%80%93Fischer_algorithm

```
// initializeDistanceMatrix zwraca 2-wymiarowy wycinek `d`.
// Każdy wiersz tego wycinka ma tyle samo kolumn.
// Elementy `d[...][0]` to kolejne liczby całkowite od 0 do `lenS`.
// Elementy `d[0][...]` to kolejne liczby całkowite od 0 do `lenT`.
// Pozostałe elementy wycinka `d` są równe 0
func initializeDistanceMatrix(lenS, lenT int) [][]int {
   d := make([][]int, lenS+1)
   for i := range d {
      d[i] = make([]int, lenT+1)
   for i := range d {
      d[i][0] = i
   }
   for j := range d[0] {
      d[0][j] = j
   }
   return d
```

```
// runeDifference zwraca 1 lub 0
func runeDifference(a, b rune) int {
   if a != b {
      return 1
   }
   return 0
}
```

```
// WagnerFischer zwraca odległość edycyjną wycinków `s` i `t`
func WagnerFischer(s, t []rune) int {
   d := initializeDistanceMatrix(len(s), len(t))
   for i := 1; i <= len(s); i++ {
      for j := 1; j <= len(t); j++ {
         insert := 1 + d[i][j-1]
         substitute := runeDifference(s[i-1], t[j-1]) + d[i-1][j-1]
         delete := 1 + d[i-1][i]
         d[i][j] = min(insert, substitute, delete)
   return d[len(s)][len(t)]
```

```
o-Insert
 _ ananas
                   D Substitute
b
              b
                   е
a
              a
                   е
n
                   е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
                    t
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 1
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
                    t
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 2
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0-1-2
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
                    t
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 3
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0-1-2-3
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
                    t
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 4
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
 0-1-2-3-4
                     D Substitute
b
               b
                     е
a
               a
                     е
                     t
n
                     е
n
               n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
 0-1-2-3-4-5
                    D Substitute
b
               b
                    е
a
               a
                    е
                    t
n
                    е
n
               n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 6
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                    D Substitute
b
              b
a
                    t
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 7
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                   D Substitute
b 1
a
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                   D Substitute
b 1
              b
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                   D Substitute
b 1
              b
n 3
              n
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 10
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                   D Substitute
b 1
              b
n 3
              n
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
                   D Substitute
b 1
             b
n 3
             n
n 5
             n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 12

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ |\
  I\setminus
                    D Substitute
b 1 1
n 3
               n
n 5
               n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 1\\
                 D Substitute
b 1 1-2
          b
n 3
            n
n 5
            n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 14

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
  \perp \setminus \setminus
                     D Substitute
b 1 1-2-3 b
n 3
               n
n 5
               n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 15
```

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 |\ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4 b
n 3
           n
n 5
           n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 16

```
<u>ananas</u> o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5 b
n 3
            n
n 5
            n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
n 3
          n
n 5
          n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 18

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
               е
a 2 1
n 3
          n
n 5
           n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 |\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
               е
 1\\
a 2 1-2 a
n 3
           n
n 5
           n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 20

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 |\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 |\ \ \
a 2 1-2 2 a
                е
n 3
           n
n 5
           n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 21

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0-1-2-3-4-5-6 _ \
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3 a
                е
n 3
           n
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 22
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
              е
 a 2 1-2 2-3-4 a
n 3
          n
n 5
          n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 23

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
              е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3
          n
n 5
          n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 24

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
               е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2
           n
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 25
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 I I \setminus
n 3 2 1 n
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 I \mid I \setminus
n 3 2 1-2 n
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 27
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
 | | | D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
               е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2 n
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 28
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                - 1 \
 | | | D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3 n
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 29
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 | | | D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3-4 n
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 30
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                 ١١
 | | | D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 I \setminus I
a 4 3
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 31
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                 -1\
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 I \setminus I
a 4 3 2
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 32
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
               -1\
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | |\ \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 a 4 3 2 1 a
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 33
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                -1\
 |\\\\\\ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | |\ \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 a 4 3 2 1-2 a
n 5
           n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 34
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 a 4 3 2 1-2 2 a
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 35
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
n 5
            n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 36
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | |\ \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
n 5 4
 _ ananas
wypełnionych elementów: 37
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                  ١١
  |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                   е
  a 2 1-2 2-3-4-5 a
  | |\ \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
  1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
  I \mid I \setminus I
n 5 4 3
 _ ananas
wypełnionych elementów: 38
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                 -1\
 |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | | | \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
 | | | | |
n 5 4 3 2
 _ ananas
wypełnionych elementów: 39
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                 ١١
 |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | | | \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
 1 1/1 1/
n 5 4 3 2 1 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 40
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                 -1\
 |\ \ \ \ D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | | | \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
 1 1/1 1/
n 5 4 3 2 1-2 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 41
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | | | \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
 | |\| |\ \
n 5 4 3 2 1-2-3 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 42
```

```
o-Insert
 _ ananas
0-1-2-3-4-5-6
                ١١
 D Substitute
b 1 1-2-3-4-5-6 b
                 е
 a 2 1-2 2-3-4-5 a
 | | | \
n 3 2 1-2 2-3-4 n
 1\1 1\ \
a 4 3 2 1-2 2-3 a
 | |\| |\ \
n 5 4 3 2 1-2-3 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 42
```

Algorytm Wagnera-Fischera – złożoność obliczeniowa

Algorytm Wagnera-Fischera znajduje odległość edycyjną łańcuchów S i T w czasie O(|S||T|), używając O(|S||T|) komórek pamięci

Memoizacja

- Warto dodać memoizację do rekurencji, jeśli funkcja wywoływana rekurencyjnie jest wiele razy wywoływana z takimi samymi argumentami
- Aby zastosować memoizację:
 - po każdym wywołaniu rekurencyjnym zapamiętuję argumenty i wynik funkcji, która się wykonała
 - przed każdym wywołaniem rekurencyjnym sprawdzam, czy funkcja została wcześniej wywołana z takimi samymi argumentami
 - jeśli tak, to zwracam zapamiętany wynik tej funkcji zamiast wykonywać tę funkcję
 - jeśli nie, to wykonuję funkcję, a potem zapamiętuję jej argumenty i wynik

Lloyd Allison opracował algorytm obliczania odległości edycyjnej, który korzysta z memoizacji. W 1991 roku Allison opublikował ten algorytm, zapisując go w leniwym języku funkcyjnym Lazy ML, podobnym do języka Haskell

```
// Memo to struktura danych, w której są zapisywane argumenty
// i wartości funkcji Distance
type Memo struct {
   m map[string]int
}
// makeKey zwraca klucz mapy. Ten klucz jest inny dla każdej pary
// wycinków `s` i `t` pod warunkiem, że żaden z tych wycinków nie
// zawiera znaku '$'
func makeKey(s, t []rune) string {
   return string(s) + "$" + string(t)
```

```
// get sprawdza, czy funkcja Distance została wcześniej wywołana z
// argumentami `s` i `t`. Jeśli tak, to zwraca wynik poprzedniego
// wywołania funkcji Distance(s, t). Jeśli nie, to wykonuje funkcję
// Distance(s, t), a potem zapisuje jej argumenty i wynik w mapie
// `m.m`
func (m Memo) get(s, t []rune) int {
   k := makeKey(s, t)
   if v, ok := m.m[k]; ok {
      return v
   }
   m.m[k] = m.Distance(s. t)
   return m.m[k]
```

```
// put zapisuje w mapie `m` wartość `v`, która odpowiada argumentom
// `s` i `t`
func (m Memo) put(s, t []rune, v int) int {
    k := makeKey(s, t)
    m.m[k] = v
    return v
}
```

```
// Distance zwraca odległość edycyjną wycinków `s` i `t`
func (m Memo) Distance(s, t []rune) int {
   if len(s) == 0 {
      return m.put(s, t, len(t))
   } else if len(t) == 0 {
      return m.put(s, t, len(s))
   } else if s[i-1] == t[j-1] {
      return m.put(s, t, m.get(s[:i-1], t[:j-1]))
   } else { // if s[i-1] != t[j-1]
      return m.put(s, t, 1+min(
        m.get(s, t[:j-1]), // Insert
        m.get(s[:i-1], t[:j-1]), // Substitute
        m.get(s[:i-1], t))) // Delete
```

```
// Allison zwraca odległość edycyjną wycinków `s` i `t`
func Allison(s, t []rune) int {
   m := Memo{m: map[string]int{}}
   return m.Distance(s, t)
}
```

```
o-Insert
 _ ananas
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
 _ ananas
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
n
                    е
           -? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Inse<u>rt</u>
  _ ananas
                     D Substitute
b
               b
                     е
a
               a
                     е
n
                     е
          -?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b
               b
                    е
a
               a
                    е
n
               n
                    е
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
              b
a
              a
                    е
n
                    е
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
              b
a
                    е
n
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b
              b
n
                    е
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
                    е
n
                    е
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 1
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
n
                    е
         ?-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 2
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
n
         ?-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 3
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
         ?-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 4
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
                    е
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
               b
                    е
     1-?
               n
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
               b
                    е
                    е
     1-?
               n
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
               b
   1-?
                    е
     1-?
n
               n
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1-?
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
b 1-?
              b
                    е
 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
 _ ananas
                    D Substitute
b 1-?
              b
                    е
 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 6
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0
                    D Substitute
b 1-?
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 6
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1
                    D Substitute
b 1-?
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 7
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1
                    D Substitute
b 1-1
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1
                    D Substitute
b 1-1
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1
                   D Substitute
b 1-1-?
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1
  \1\
                    D Substitute
b 1-1-?
              b
                    е
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
              a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
  _ ananas
0 1
  \backslash | \backslash |
                       D Substitute
b 1-1-?
                 b
                       е
a 1-?
                       е
      1-?
                 n
                       е
        1-?
                a
          1-?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
 _ ananas
012
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-?
              b
                   е
a 1-?
                   е
     1-?
              n
                   е
      1-?
              a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \I
a 1-?
                    е
     1-?
              n
                    е
       1-?
             a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 10
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
              b
                   е
a 1-2
                   е
     1-?
              n
                   е
      1-?
             a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \I
a 1-2
                    е
    \ \|
     1-?
              n
                    е
       1-?
             a
        1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                     D Substitute
b 1-1-2
               b
                     е
   \ \ | \ | \
  1-2 ?
               a
                     е
    \ \|
     1-?
               n
                     е
       1-?
              a
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
               b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
               a
                    е
    \ \|
     1-?
               n
                    е
       1-?
              a
         1-?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 12
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                    I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              a
                    е
    \ \|
     1-2
              n
                    е
      1-?
             a
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              a
                    е
    \ \|
     1-2
              n
                    е
      \ \|
       1-?
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
               b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
               a
                    е
    \ \ | \
     1-2 ?
               n
                    е
      \ \|
       1-?
              а
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
               b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
               a
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
               n
                    е
      \ \|
       1-?
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 14

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                    I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              a
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
              n
                    е
      \ \|
       1-2
            а
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
               b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              a
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
               n
                    е
      \ \|
       1-2
              а
         1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                    I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              а
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
              n
                    е
      \ \ | \
      1-2 ? a
        \ \|
        1-?-? n
n
 ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                    I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              а
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
              n
                    е
      \ \ | \
      1-2 2 a
        \ \|
        1-?-? n
n
 ananas
```

wypełnionych elementów: 16

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              а
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
              n
                    е
      \ \ | \
      1-2 2 a
        \ \|
         1-2-? n
n
 ananas
wypełnionych elementów: 17
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                     I١
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
  1-2 2
              а
                    е
    \ \ | \
     1-2 2
              n
                    е
      \ \ | \
      1-2 2 a
        \ \ | \
         1-2-? n
n
 ananas
wypełnionych elementów: 17
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                   I١
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
              b
                   е
  \ \ | \
 1-2 2
                   е
    \ \ | \
    1-2 2
              n
      \ \ | \
      1-2 2 a
        \ \|\|
        1-2-? n
n
 ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
                   I١
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
             b
                   е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                   е
    \ \ | \
     1-2 2
             n
      \ \ | \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
        1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
                   I١
0 1 2
  \|\|
                  D Substitute
b 1-1-2
             b
                   е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                   е
    \ \ | \
    1-2 2 n
      \ \ | \ | \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
        1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
_ ananas
                  o-Insert
0 1 2
                   I١
  \|\|
                  D Substitute
b 1-1-2
            b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                  е
    \ \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
       1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  D Substitute
b 1-1-2
           b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                  е
    \ \ | \ | \ \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
       1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                   I١
  /1/1
                  D Substitute
b 1-1-2
           b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2-? a
                  е
    \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
       1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                  D Substitute
b 1-1-2
          b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                  е
    \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
    1-2 2-? a
       \ \|\|
       1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
012
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
       \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
012
                 1
  \|\|\
                 D Substitute
b 1-1-2-?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ | \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                   | | \rangle
  \|\|\|
                  D Substitute
b 1-1-2-?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                   е
    \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ | \
    1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 1
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-? b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ | \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 18

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 1
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 1
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 1
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3-? b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2 3
                ١\
  \|\|\|\
                D Substitute
b 1-1-2-3-? b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2 3
                 1
  \|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-? b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                1
  MMMM
                D Substitute
b 1-1-2-3-? b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 20

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                1
  MMM
                D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-? a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 21

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                 1
  \|\|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 a
                 е
   \ \ | \ | \
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 22

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                 1\
  1111111
                D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
                 е
  \ \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 a
                 е
   \ \ | \ |
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 22

```
o-Insert
 _ ananas
01234
               ١\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 ? a
               е
   \ \ | \ | \ |
 1-2 2-? n
    \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 22

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                ١\
  \|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4 a
                е
   \ \ | \ | \ |
 1-2 2-? n
     \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
    1-2-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 23
```

```
o-Insert
 _ ananas
01234
               ١\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4 a
               е
   / /// //
 1-2 2-3 n
    \ \ | \ \
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
o-Insert
 _ ananas
01234
                ١\
  \|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4 a
                е
   \ \ | \ | \ |
 1-2 2-3 n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2 3 4
               -1\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4 a
   \ \ | \ | \ |
n 1-2 2-3-? n
    \ \I\ \I
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 24

```
_ a n a n a s o-Insert
0 1 2 3 4
              -1\
 \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
 a 1-2 2-3 4 a
   n 1-2 2-3-? n
    \ \I\ \I
  1-2 2-? a
    \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 24

```
_ a n a n a s o-Insert
0 1 2 3 4
                -1\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4 a
   \ \ | \ | \ | \ | \ |
n 1-2 2-3-? n
     \ \I\ \I
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
_ a n a n a s o-Insert
0 1 2 3 4
              -1\
 \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
    \ \I\ \I
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 24

```
_ a n a n a s o-Insert
_ 0 1 2 3 4 _ |\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4 b
  \ \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
_ a n a n a s o-Insert
_ 0 1 2 3 4 _ |\
  \|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-? b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
_ a n a n a s o-Insert
_ 0 1 2 3 4 _ |\
  \|\|\|\
b 1-1-2-3-4-? b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
    \ \|\ \|
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 24

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 _ |\
  \|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-? b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 24
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 _ |\
  \|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-? b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 25

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 _ |\
  \|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-5 b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
    \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 _ |\
  \|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-5 b
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
    \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

146

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 _ |\
  \|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-5-? b
                  е
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
    \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

147

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 _ |\
  \|\|\|\|\
b 1-1-2-3-4-5-? b
                е
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2 3 4 5
                -1\
  \|\|\|\|\| D Substitute
b 1-1-2-3-4-5-? b
                 е
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 26
```

149

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
  \|\|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-4-5-? b
                 е
  \ \|\ \|\ \|
a 1-2 2-3 4-? a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 27
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
  \|\|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-4-5-6 b
                 е
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-? a
   n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 28
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
  \|\|\|\|\ D Substitute
b 1-1-2-3-4-5-6 b
                 е
  \ \ | \ | \ | \ | \ | |
a 1-2 2-3 4-5 a
   n 1-2 2-3-? n
     \ \|\ \|
   1-2 2-? a
      \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 29
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
 b 1-1-2-3-4-5-6 b
              е
 a 1-2 2-3 4-5 a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-4 n
    \ \|\ \|
   1-2 2-? a
     \ \|\|
n
   1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 30
```

153

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
  b 1-1-2-3-4-5-6 b
                е
  \ \ | \ | \ | \ | \ |
a 1-2 2-3 4-5 a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-4 n
    \ \|\ \|
   1-2 2-3 a
     \ \|\|
n
    1-2-? n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 31
```

154

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
 b 1-1-2-3-4-5-6 b
              е
 a 1-2 2-3 4-5 a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-4 n
    \ \|\ \|
   1-2 2-3 a
     \ \|\|
n
   1-2-3 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 32
```

```
o-Insert
 _ ananas
_ 0 1 2 3 4 5 6 _ \
 b 1-1-2-3-4-5-6 b
              е
 a 1-2 2-3 4-5 a
   \ \|\ \|\|
n 1-2 2-3-4 n
    \ \|\ \|
   1-2 2-3 a
     \ \|\|
n
   1-2-3 n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 32
```

Podana wersja algorytmu ma wady:

- Funkcja makeKey nie działa poprawnie, jeśli łańcuch S lub łańcuch T zawiera znak '\$'
- Funkcja makeKey działa w czasie O(|S| + |T|)
- Funkcja Distance jest wywoływana (|S||T|) razy

Zatem podana wersja algorytmu działa w czasie O((|S|+|T|)|S||T|)

Wady:

- Funkcja makeKey nie działa poprawnie, jeśli łańcuch S lub łańcuch T zawiera znak '\$'
- Funkcja makeKey działa w czasie O(|S| + |T|)

Rozwiązanie: zastępuję haszowanie łańcuchów haszowaniem liczb całkowitych

```
// Memo to struktura danych, w której są zapisywane argumenty
// i wartości funkcji Distance
type Memo struct {
   s, t []rune
       map[int]int
   m
// makeKey zwraca klucz mapy na podstawie liczb `i` i `j`.
// Liczby `i` i `j` to długości prefiksów wycinków `m.s` i `m.t`
func (m *Memo) makeKey(i, j int) int {
   return (len(m.t)+1)*i + j
```

```
// get sprawdza, czy funkcja Distance została wcześniej wywołana
// z argumentami `i` i `j`. Jeśli tak, to zwraca wynik poprzedniego
// wywołania funkcji Distance(i, j). Jeśli nie, to wykonuje funkcję
// Distance(i, j), a potem zapisuje jej argumenty i wynik w mapie
// `m.m`
func (m *Memo) get(i, j int) int {
   k := m.makeKey(i, j)
   if v, ok := m.m[k]; ok {
      return v
   }
   m.m[k] = m.Distance(i, j)
   return m.m[k]
```

```
// put zapisuje w mapie `m` wartość `v`, która odpowiada argumentom
// `i` i `j`
func (m *Memo) put(i, j int, v int) int {
   k := m.makeKey(i, j)
   m.m[k] = v
   return v
}
```

```
// Distance zwraca odległość edycyjną wycinków `m.s[:i]` i `m.t[:i]`
func (m *Memo) Distance(i, j int) int {
   if i == 0 {
      return m.put(i, j, j)
   } else if j == 0 {
      return m.put(i, j, i)
   } else if m.s[i-1] == m.t[j-1] {
      return m.put(i, j, m.get(i-1, j-1))
   } else { // if m.s[i-1] != m.t[j-1]
      return m.put(i, j, 1+min(
         m.get(i, j-1), // Insert
         m.get(i-1, j-1), // Substitute
         m.get(i-1, j))) // Delete
```

```
// Allison zwraca odległość edycyjną wycinków `s` i `t`
func Allison(s, t []rune) int {
   m := Memo{
      s: s,
      t: t,
     m: map[int]int{},
   return m.Distance(len(s), len(t))
```

Wada:

Funkcja Distance jest wywoływana (|S||T|) razy

```
Rozwiązanie: zauważam, że
```

```
gdy Distance(i, j-1) < Distance(i-1, j-1).
 to Distance(i, j-1) < Distance(i-1, j-1) <= Distance(i-1, j),
 czyli można nie wywoływać funkcji Distance (i-1, j)
gdvDistance(i-1, j) < Distance(i-1, j-1),</pre>
 to Distance(i-1, j) < Distance(i-1, j-1) <= Distance(i, j-1),
 czyli można nie wywoływać funkcji Distance(i, j-1)
gdy i < j, warto najpierw sprawdzić, czy
 Distance(i-1, j) < Distance(i-1, j-1)</pre>
gdy i > j, warto najpierw sprawdzić, czy
 Distance(i, j-1) < Distance(i-1, j-1)</pre>
```

```
func (m *Memo) min3(i, j int) int {
   sub := m.get(i-1, j-1)
   if i <= j {
      if ins := m.get(i, j-1); ins < sub {
         return ins
      if del := m.get(i-1, j); del < sub {
         return del
   } else {
      if del := m.get(i-1, j); del < sub {</pre>
         return del
      }
      if ins := m.get(i, j-1); ins < sub {</pre>
         return ins
   }
   return sub
```

```
// Distance zwraca odległość edycyjną wycinków `m.s[:i]` i `m.t[:i]`
func (m *Memo) Distance(i, j int) int {
   if i == 0 {
      return m.put(i, j, j)
   } else if j == 0 {
      return m.put(i, j, i)
   } else if m.s[i-1] == m.t[j-1] {
      return m.put(i, j, m.get(i, j, -1, -1))
   } else { // if m.s[i-1] != m.t[j-1]
      return m.put(i, j, 1+m.min3(i, j))
```

```
o-Insert
 _ ananas
                    D Substitute
b
              b
                    е
a
              a
                    е
n
              n
                    е
n
              n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
               b
                    е
a
               a
                    е
n
              n
                    е
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                   D Substitute
              b
a
n
              n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
 _ ananas
                   D Substitute
a
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
 _ ananas
                   D Substitute
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                   D Substitute
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 0
```

```
o-Insert
  _ ananas
                   D Substitute
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 1
```

```
o-Insert
  _ ananas
                   D Substitute
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 1
```

```
o-Insert
  _ ananas
                    D Substitute
                    е
n
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 1
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1
                   D Substitute
 ?-?
                   е
n
            ? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 2
```

```
_ a n a n a s
                     o-Insert
 0 1
                     D Substitute
 -?-?
                     е
n
             ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 2
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1
                    D Substitute
b 1-?-?
                    е
                    е
n
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 3
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1
  111
                    D Substitute
b 1-?-?
                    е
                    е
n
                    е
             ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 3
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1
  111
                    D Substitute
b 1-1-?
                    е
                    е
n
               n
                    е
             ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 4
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-?
                    е
                    е
n
              n
                    е
             ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 4
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  ||
                    D Substitute
b 1-1-?
                    е
                    е
n
              n
                    е
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 5
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
                    е
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 6
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  1/1/
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 7
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  1/1/
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 8
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  1/1/
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
            а
            ? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
           -? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
                    е
          ?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
n
              n
                    е
          ?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
 0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
                    е
                    е
      ? 2
              n
                    е
          ?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  1/1/
                   D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
     ? 2
                    е
       ? 2
n
              n
                    е
        ? 2 a
          ?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
  _ ananas
0 1 2
  1/1/
                     D Substitute
b 1-1-2
               b
                     е
    <del>-?</del> 2
                     е
       ? 2
               n
                     е
         ? 2 a
           ?-? n
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
             b
                   е
a ?-? 2
                   е
      ? 2
             n
                   е
        ? 2 a
         ?-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 9
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
a 1-? 2
                    е
      ? 2
              n
                    е
        ? 2 a
         ?-? <u>n</u>
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 10
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  1 1 1
 1-? 2
                    е
      ? 2
              n
                    е
        ? 2 a
         ?-? <u>n</u>
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 10

```
o-Insert
  _ ananas
0 1 2
  \|\|
                      D Substitute
b 1-1-2
                b
                      е
   \ \ | \
  1-<mark>2</mark> 2
                      е
       ? 2
                n
                      е
          ? 2 a
          ?-? <u>n</u>
n
  _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
 1-2 2
                    е
     -? 2
              n
        ? 2 a
         ?-? <u>n</u>
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 11

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
              b
                    е
  \ \ | \
a 1-2 2
              a
                    е
 ?-? 2
              n
        ? 2 a
         ?-? <u>n</u>
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 11
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                  D Substitute
b 1-1-2
             b
                  е
  \ \ | \
 1-2 2
             a
                  е
    111
 1-? 2
             n
        ? 2 a
        ?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 12

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                    D Substitute
b 1-1-2
               b
                     е
  \ \ | \
  1-2 2
               a
                     е
     111
    1-<mark>2</mark> 2
               n
         ? 2 a
         ?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
  \|\|
                   D Substitute
b 1-1-2
             b
                   е
  \ \ | \
a 1-2 2
             а
                   е
    111
 1-2 2
             n
      -? 2 a
        ?-? <u>n</u>
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2
                 е
    111
 1-2 2
            n
    ?-? 2 a
        ?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 13

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2
                  е
    111
 1-2 2
             n
     111
     1-? 2 a
        ?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 14

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  /1/1
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2
                  е
    111
 1-2 2
             n
     111
     1-2 2 a
       ?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  /1/1
                  D Substitute
b 1-1-2
             b
                  е
  \ \ | \
a 1-2 2
                  е
    111
 1-2 2
             n
     111
     1-2 2 a
        -?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                 I١
  /1/1
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2
           а
                 е
    111
 1-2 2
            n
     111
    1-2 2 a
     ?-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 15

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  /1/1
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2
            а
                 е
    111
 1-2 2
            n
     111
    1-2 2 a
     1-?-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 16

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2
                 е
    111
 1-2 2
            n
     111
    1-2 2 a
       1-2-? n
n
 ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2
                 е
    111
 1-2 2
            n
     111
    1-2 2 a
       1 1 1
       1-2-? n
n
 ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
                 I١
0 1 2
  /1/1
                 D Substitute
b 1-1-2
            b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                 е
    111
 1-2 2 n
     1111
    1-2 2 ? a
       1-2-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 17
```

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                  I١
  \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
          b
                 е
  \ \ | \
a 1-2 2 a
                 е
    \ \ \ \
 1-2 2 ? n
     1111
    1-2 2 ? a
       \ \ \ \ |
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2
                 I١
 \|\|
                 D Substitute
b 1-1-2
          b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                 е
   1111
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
      \ \ \ \
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
012
                I١
  \1\1\
                D Substitute
b 1-1-2 ?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                е
   1111
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
      \ \ \ \
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
012
                 I١
  \|\|\
                D Substitute
b 1-1-2-?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                е
   1111
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
      \ \ \ \ |
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
  _ ananas
012
                     1
  \backslash I \backslash I \backslash \overline{I}
                     D Substitute
b 1-1-2-?
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                     е
    1111
  1-2 2 ? n
      1111
    1-2 2 ? a
        \ \ \ \
      1-2-? n
n
  _ ananas
```

wypełnionych elementów: 17

```
o-Insert
 _ ananas
0 1 2 <mark>3</mark>
                  1
  \|\|\|
                  D Substitute
b 1-1-2-? b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                  е
    1 1 1 1
 1-2 2 ? n
     1111
    1-2 2 ? a
      _\ \ \|
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 18

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                1
  \|\|\|
                D Substitute
b 1-1-2-3 b
                е
  \ \ | \ | \
a 1-2 2 ? a
                е
   1 1 1 1
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
      / / //
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 | | \rangle
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-? a
                 е
    1 1 1 1
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
       / / //
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 19

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                1
  \|\|\|
                D Substitute
b 1-1-2-3 b
                е
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                е
   1 1 1 1
 1-2 2 ? n
     1111
   1-2 2 ? a
      / / //
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 20

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                1
  \|\|\|
                D Substitute
b 1-1-2-3 b
                е
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                е
   1111
 1-2 2-? n
     1111
   1-2 2 ? a
      \ \ \ \ |
     1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 20

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 | | \rangle
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
                  е
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                  е
    1111
n 1-2 2-3 n
     1111
   1-2 2 ? a
      \ \ \|
     1-2-? n
n
 _ ananas
wypełnionych elementów: 21
```

```
o-Insert
 _ ananas
0123
               1
 \|\|\|
               D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                е
   1111
n 1-2 2-3 n
     1111
   1-2 2-? a
     \ \ \|
    1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 21

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                1
 \|\|\|
                D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                е
   1111
n 1-2 2-3 n
     1111
   1-2 2-3 a
     _\ \ \
    1-2-? n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 22

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 | | \rangle
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                 е
    1111
n 1-2 2-3 n
     1111
   1-2 2-3 a
      / / //
     1-2-3 n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 23

```
o-Insert
 _ ananas
0123
                 | | \rangle
  \|\|\|
                 D Substitute
b 1-1-2-3 b
  \ \ | \ | \
a 1-2 2-3 a
                 е
    1111
n 1-2 2-3 n
     1111
   1-2 2-3 a
       / / //
       1-2-3 n
n
 _ ananas
```

wypełnionych elementów: 23

Algorytm Allisona – złożoność

Algorytm Allisona znajduje odległość edycyjną łańcuchów S i T w czasie O(|S|(1+d(S,T))), używając (|S|(1+d(S,T))) komórek pamięci

Wyznaczanie najdłuższego wspólnego podciągu

Najdłuższy wspólny podciąg

Każdy podciąg łańcucha S to taki łańcuch, który powstaje, kiedy usunę 0 lub więcej symboli z łańcucha S

Każdy wspólny podciąg łańcuchów S i T to taki łańcuch, który jest podciągiem łańcucha S i podciągiem łańcucha T

Nie mylę wspólnych podciągów ze wspólnymi podłańcuchami :-)

Wyznaczanie najdłuższego wspólnego podciągu

Gdy obliczyłem odległość edycyjną $d_{l,D}(S,T)$ łańcuchów S i T przy dopuszczalnych 2 działaniach prostych:

- wstawieniu znaku do łańcucha (Insert)
- · usunięciu znaku z łańcucha (Delete),

to mogę obliczyć długość |lcs(S, T)| najdłuższego wspólnego podciągu (longest common subsequence) łańcuchów S i T:

$$|S| + |T| = 2|\mathsf{lcs}(S,T)| + d_{I,D}(S,T),$$

bo:

- wszystkie operacje usunięcia znaku z łańcucha zmieniają łańcuch S w łańcuch lcs(S,T)
- wszystkie operacje wstawienia znaku do łańcucha zmieniają łańcuch lcs(S, T) w łańcuch T

Algorytm Needlemana-Wunscha to rozszerzenie algorytmu Wagnera-Fischera

```
// initializeDistanceMatrix zwraca 2-wymiarowy wycinek `d`.
// Każdy wiersz tego wycinka ma tyle samo kolumn.
// Elementy `d[...][0]` to kolejne liczby całkowite od 0 do `lenS`.
// Elementy `d[0][...]` to kolejne liczby całkowite od 0 do `lenT`.
// Pozostałe elementy wycinka `d` są równe 0
func initializeDistanceMatrix(lenS, lenT int) [][]int {
   d := make([][]int, lenS+1)
   for i := range d {
      d[i] = make([]int, lenT+1)
   for i := range d {
      d[i][0] = i
   }
   for j := range d[0] {
      d[0][j] = j
   return d
```

```
// NeedlemanWunsch znajduje najdłuższy wspólny podciąg wycinków `s` i `t`
func NeedlemanWunsch(s, t []rune) []rune {
   d := initializeDistanceMatrix(len(s), len(t))
   for i := 1: i <= len(s): i++ {
      for j := 1; j <= len(t); j++ {
         if s[i-1] == t[i-1] {
            d[i][j] = d[i-1][j-1]
         } else {
            d[i][j] = 1 + min(d[i-1][j], d[i][j-1])
   return Backtrack(d, s, t)
```

```
// prepend dodaje `tail` za `head`
func prepend(head rune, tail []rune) []rune {
   return append([]rune{head}, tail...)
}
```

```
func Backtrack(d [][]int, s, t []rune) (lcs, del, ins []rune) {
   for i, j := len(s), len(t); i > 0 || j > 0; {
      if i > 0 && j > 0 && s[i-1] == t[j-1] {
         i--
         lcs = prepend(s[i], lcs)
         del = prepend('-', del)
         ins = prepend('-', ins)
      } else if i > 0 && d[i][j] == 1+d[i-1][j] {
         i--
         del = prepend(s[i], del)
      } else if j > 0 && d[i][j] == 1+d[i][j-1] {
         j--
         ins = prepend(t[j], ins)
   return
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
                      е
                      е
                      е
                 n
 _tanzania
wypełnionych elementów: 0
```

```
_tanzania o-Insert
                    е
                    е
                    е
               n
 _tanzania
wypełnionych elementów: 1
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
_ 0-1
                       D
                       е
                       е
                       е
a
                 n
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 2
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2
                      D
                      е
                      е
                      е
a
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 3
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3
                      D
                       е
a
                       е
                       е
a
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 4
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4
                      D
                       е
a
                       е
                       е
a
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 5
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5
                      D
                      е
a
                      е
                      е
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 6
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6
                      D
                      е
                      е
                      е
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 7
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6-7 _
                      D
                       е
a
                       е
                       е
a
                 n
 _tanzania
wypełnionych elementów: 8
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
                      1
a
                      е
                      е
a
                 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 9
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
                      1
a
                      е
n
                 n
                      е
                 n
 _tanzania
wypełnionych elementów: 10
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
a 2
                      е
n
                 n
                      е
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 11
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
a 2
                      е
n 3
                 n
                      е
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 12
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
a 2
                      е
n 3
                 n
                      е
g 4
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 13
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                      е
a 2
                      е
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 14
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
                       е
a 2
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 15
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
m 1-2
                       е
a 2
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 16
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
                      D
m 1-2-3
                       е
a 2
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 17
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4
                        е
a 2
                        е
n 3
                  n
                        е
g 4
a 5
n 6
                  n
  _tanzan<u>ia</u>
wypełnionych elementów: 18
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5
                      е
a 2
                 a
                      е
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 19
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6 m
                     е
a 2
                a
                      е
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
n 6
                n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 20
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7 m
                       е
a 2
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzan<u>ia</u>
wypełnionych elementów: 21
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
_ 0-1-2-3-4-5-6-7-8 _
m 1-2-3-4-5-6-7-8 m
a 2
                        е
n 3
                  n
                        е
g 4
a 5
n 6
                  n
  _tanzan<u>ia</u>
wypełnionych elementów: 22
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
                        е
a 2
                        е
n 3
                  n
                        е
g 4
a 5
n 6
                  n
  _tanzan<u>ia</u>
wypełnionych elementów: 23
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-<u>8-9 m</u>
                         е
a 2-3
                         е
n 3
                   n
                         е
g 4
a 5
n 6
                   n
  _tanzan<u>ia</u>
wypełnionych elementów: 24
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 25
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 26
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4
                       е
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 27
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5 a
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 28
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6 a
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 29
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7 a
n 3
                 n
                      е
g 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 30
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 31
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 32
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 33
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 34
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3
                 n
                       е
g 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 35
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
<u>0-1-2-3-4-5-6-7-8</u>
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4
                  n
                        е
g 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 36
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5 n
                      е
g 4
a 5
n 6
 _tanzania
wypełnionych elementów: 37
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6 n
g 4
a 5
n 6
 _tanzania
wypełnionych elementów: 38
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 39
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 40
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 41
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3
a 5
n 6
                 n
  _tanzania
wypełnionych elementów: 42
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 <u>3-4</u>
a 5
n 6
                  n
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 43
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5
a 5
n 6
                  n
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 44
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6 g
a 5
n 6
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 45
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7 g
a 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 46
```

```
_tanzania o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
a 5
n 6
 _tanzania
wypełnionych elementów: 47
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
a 5-6
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 48
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  I \mid I \setminus I
a 5-6 5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 49
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | |
a 5-6 5 4
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 50
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  | |\| |
a 5-6 5 4-5
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 51
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  1 1/1 1 1/
a 5-6 5 4-5 4
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 52
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  1 1/1 1 1/
a 5-6 5 4-5 4-5 a
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 53
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  1 1/1 1 1/
a 5-6 5 4-5 4-5-6 a
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 54
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  | |\| | | |\
<u>a 5-6</u> 5 4-5 4-5-6-7 a
n 6
  _tanzania
wypełnionych elementów: 55
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  | |\| | | |\
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
n 6-7
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 56
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
g 4-5 4 3-4-5-6-7-8 g
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
n 6-7 6
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 57
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  | | | | | |
n 6-7 6 5
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 58
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  | | | | | | |
n 6-7 6 5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 59
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  1 1 1 1 1 1 1 1 1
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  n 6-7 6 5-6 5 n
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 60
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  1 | |\| | | |\
n 6-7 6 5-6 5 4
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 61
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 n 6-7 6 5-6 5 4-5 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 62
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  1 1 1\
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  1 1 1/1 1 1/
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
  _ tanzania
wypełnionych elementów: 63
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 11111111
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | |\ \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
  . . . . . . . . .
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="" del="" ins="a"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
  1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
  | | |\ \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
  1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
  | | | | | | | | | | | |
a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
  n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="" del="" ins="ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 1 1\ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | |\ \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="n" del="-" ins="-ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | |\ \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 \bot\bot\bot\bot\setminus
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="an" del="--" ins="--ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | | \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 \bot\bot\bot\bot\setminus
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="an" del="g--" ins="--ia"
```

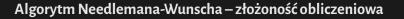
```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 1 1 1 1 1 1 1 1
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 \bot\bot\bot\bot\setminus
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="an" del="g--" ins="z--ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 1 | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | | \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 1 1 1 1 1 1 1 1
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 1 | |\| | | |\
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="nan" del="-g--" ins="-z--ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0-1-2-3-4-5-6-7-8
 | | | | | | | | | |
m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | | \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 1 1 1 1 1 1 1 1
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 1 | |\| | | |\
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="anan" del="--q--" ins="--z--ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
0<del>-1</del>-2-3-4-5-6-7-8
 m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | | \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 1 1 1 1 1 1 1 1
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 1 | |\| | | |\
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="anan" del="m--g--" ins="--z--ia"
```

```
_ t a n z a n i a o-Insert
<del>0-1-2-3-4-5-6-7-8</del>
 m 1-2-3-4-5-6-7-8-9 m
 | | \ \ \
a 2-3 2-3-4-5-6-7-8 a
 | | | \
n 3-4 3 2-3-4-5-6-7 n
 1 1 1 1 1 1 1 1 1
q 4-5 4 3-4-5-6-7-8 q
 a 5-6 5 4-5 4-5-6-7 a
 1 | |\| | | |\
n 6-7 6 5-6 5 4-5-6 n
 _ tanzania
wypełnionych elementów: 63 lcs="anan" del="m--g--" ins="t--z--ia"
```


Algorytm Needlemana-Wunscha znajduje najdłuższy wspólny podciąg łańcuchów S i T w czasie O(|S||T|), używając O(|S||T|) komórek pamięci

Wykrywanie podobnych tekstów

Haszowanie zachowujące sąsiedztwo

Haszowanie zachowujące sąsiedztwo (locality-sensitive hashing) to takie haszowanie, które dla podobnych danych zwraca podobne wyniki

Nilsimsa to algorytm haszowania łańcuchów zachowujący sąsiedztwo. Algorytm Nilsimsa został opracowany w 2001 roku przez operatora serwera anonimowych emaili cmeclax, a potem w 2004 roku opublikowany przez Ernesto Damianiego i innych

Algorytm Nilsimsa powstał, aby wykrywać spam. Za jego pomocą można także wykrywać dokumenty, które dotyczą tego samego tematu

Haszowanie Pearsona to metoda haszowania bajtów, która dla podobnych danych zwraca bardzo niepodobne wyniki :-)

Haszowanie Pearsona korzysta ze stablicowanej stałej permutacji liczb od 0 do 255

Peter K. Pearson opublikował tę metodę w 1990 roku

```
// Każda liczba całkowita między 0 a 255 występuje w tablicy
// hashConstants 1 raz
var hashConstants = [256]uint8{
   0x02, 0xD6, 0x9E, 0x6F, 0xF9, 0x1D, 0x04, 0xAB,
   0xD0, 0x22, 0x16, 0x1F, 0xD8, 0x73, 0xA1, 0xAC,
   0x3B, 0x70, 0x62, 0x96, 0x1E, 0x6E, 0x8F, 0x39,
   // ...pominałem 216 liczb...
   0xF1, 0xCD, 0xE4, 0x6A, 0xE7, 0xA9, 0xFD, 0xC4,
   0x37, 0xC8, 0xD2, 0xF6, 0xDF, 0x58, 0x72, 0x4E,
```

```
// hashBytes zwraca wartość funkcji haszującej Pearsona dla argumentów
// b0, b1, b2
func hashBytes(b0, b1, b2 uint8) uint8 {
   return hashConstants[hashConstants[hashConstants[b0]^b1]^b2]
}
```

```
hashBytes(0, 0, 0) ==
   hashConstants[hashConstants[hashConstants[0]^0]^0] ==
   hashConstants[hashConstants[0x02^0]^0] ==
        hashConstants[0x9E^0] == 0xA0
hashBytes(0. 0. 1) ==
   hashConstants[hashConstants[hashConstants[0]^0]^1] ==
   hashConstants[hashConstants[0x02^0]^1] ==
        hashConstants[0x9E^1] == 0x42
hashBytes(0, 1, 0) ==
   hashConstants[hashConstants[hashConstants[0]^1]^0] ==
   hashConstants[hashConstants[0x02^1]^0] ==
        hashConstants[0x6F^0] == 0xFC
hashBytes(1. 0. 0) ==
   hashConstants[hashConstants[hashConstants[1]^0]^0] ==
   hashConstants[hashConstants[0xD6^0]^0] ==
        hashConstants[0xB1^0] == 0xE0
```

```
// Histogram służy do obliczania funkcji haszującej łańcucha
type Histogram struct {
                     [256]int
  counters
  numTrigrams
                     int
  charsProcessed int
  b0, b1, b2, b3, b4 uint8
// update zapamiętuje wynik haszowania trigramu (ba, bb, bc)
func (h *Histogram) update(ba, bb, bc uint8) {
  h.counters[hashBytes(ba, bb, bc)]++
  h.numTrigrams++
```

```
func (h *Histogram) ProcessRune(r rune) {
   h.b0, h.b1, h.b2, h.b3, h.b4 = uint8(r), h.b0, h.b1, h.b2, h.b3
   h.charsProcessed++
   switch h.charsProcessed {
   default:
     h.update(h.b0^0x3F, h.b3, h.b4)
     h.update(h.b0^0x1F, h.b2, h.b4)
     h.update(h.b0^0x0F, h.b1, h.b4)
      fallthrough
   case 4:
     h.update(h.b0^0x07, h.b2, h.b3)
     h.update(h.b0^0x03, h.b1, h.b3)
      fallthrough
   case 3:
     h.update(h.b0^0x01, h.b1, h.b2)
   case 2: case 1: case 0:
     break
```

```
// ProcessString dodaje 1 do niektórych liczników `n.counters`. Te
// liczniki są wynikami funkcji haszującej Pearsona dla wszystkich
// trigramów zawartych w kolejnych 5-gramach łańcucha `s`
func (h *Histogram) ProcessString(s string) {
   for _, r := range s {
      h.ProcessRune(r)
   }
}
```

```
// Fingerprint to maska 256 bitów
type Fingerprint [4]uint64

// SetBit ustawia `n`-ty bit maski `f`
func (f *Fingerprint) SetBit(n int) {
  f[n/64] |= uint64(1) << (n % 64)
}</pre>
```

```
// Fingerprint zwraca maskę 256 bitów. Ta maska to wynik funkcji
// haszującej tego łańcucha, który został przetworzony przez funkcję
// `n.ProcessString`
func (h *Histogram) Fingerprint() *Fingerprint {
   f := Fingerprint{}
   threshold := h.numTrigrams / 256
   for i, a := range h.counters {
      if a > threshold {
         f.SetBit(i)
   return &f
```

```
// Nilsimsa zwraca wynik funkcji haszującej łańcucha `s`
func Nilsimsa(s string) *Fingerprint {
   h := Histogram{}
   h.ProcessString(s)
   return h.Fingerprint()
}
```

Nilsimsa

```
import (
   "math/bits"
// HammingDistance zwraca odległość Hamminga między maskami
// `f1` i `f2`, czyli liczbę tych bitów maski `f1`, które są
// różne od odpowiadających im bitów maski `f2`
func HammingDistance(f1, f2 *Fingerprint) int {
   r := 0
   for i := range f1 {
      r += bits.OnesCount64(f1[i] ^ f2[i])
   return r
```

```
HammingDistance(
   Nilsimsa("To niedźwiedź czy może dźwiedź? Chyba nie dźwiedź."),
   Nilsimsa("Czy to dźwiedź, czy niedźwiedź? Może nie dźwiedź."))
== 47
HammingDistance(
   Nilsimsa("To niedźwiedź czy może dźwiedź? Chyba nie dźwiedź."),
   Nilsimsa("Najgłupsze zwierzę w dżungli? Niedźwiedź polarny."))
== 83
HammingDistance(
   Nilsimsa("Czy to dźwiedź, czy niedźwiedź? Może nie dźwiedź."),
   Nilsimsa("Najgłupsze zwierzę w dżungli? Niedźwiedź polarny."))
== 82
```

Podsumowanie

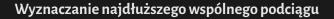
Podsumowanie

- Obliczanie odległości edycyjnej
 - Algorytm naiwny
 - · Algorytm Wagnera-Fischera
 - · Algorytm Allisona
- Wyznaczanie najdłuższego wspólnego podciągu
 - · Algorytm Needlemana-Wunscha
- Wykrywanie podobnych tekstów
 - Nilsimsa

Obliczanie odległości edycyjnej

Algorytmy, które obliczają odległość edycyjną d(S,t) łańcuchów S i T:

- · Algorytm naiwny działa w ogólnym przypadku w czasie wykładniczym
- Algorytm Wagnera-Fischera działa w czasie O(|S||T|), używając O(|S||T|) komórek pamięci
- Algorytm Allisona działa w czasie O(|S|(1+d(S,T))), używającO(|S|(1+d(S,T))) komórek pamięci

Algorytm Needlemana-Wunscha znajduje najdłuższy wspólny podciąg łańcuchów S i T w czasie O(|S||T|), używając O(|S||T|) komórek pamięci

Wykrywanie podobnych tekstów

Dzięki algorytmowi Nilsimsa, który jest przykładem haszowania zachowującego sąsiedztwo, można wykrywać teksty podobne do siebie

Pomysły, uwagi, pytania, sugestie

Proszę wysyłać podpisane pomysły, uwagi, pytania, sugestie na temat wykładów lub laboratoriów na adres mgc@agh.edu.pl

lub wpisywać anonimowe pomysły, uwagi, pytania, sugestie pod adresem https://tiny.cc/algorytmy-tekstowe

Do zobaczenia

Jego tematem będzie kompresja tekstów

na następnym wykładzie

Źródła ilustracji

https://cyclowiki.org/wiki/Владимир_Иосифович_Левенштейн